

บทคัดย่อ

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ เสนอต่อโครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
 ความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

เมืองลำปาง จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

โดย

นางสาวเกษมณี หลงมา

พฤศจิกายน 2544

ประธานกรรมการที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.รัตนา โทธิสุวรรณ

ภาควิชา/ คณะ:

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้สิน
 ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด 2) ปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้ของ
 สมาชิกสหกรณ์ โดยผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นสมาชิกสหกรณ์ที่ค้างชำระหนี้เงินกู้ จำนวน
 106 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ในการศึกษาได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ
 (stratified random sampling) และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป
 โปรแกรม SPSS/PC⁺ เพื่อวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนา ซึ่งอธิบายข้อมูลทั่วไป ด้านเศรษฐกิจ
 สังคม และด้านอื่น ๆ ได้แก่การแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) และมีขมิม
 เลขคณิต หรือค่าเฉลี่ย (arithmetic mean) ส่วนการวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ
 หนี้สินของสมาชิก ทำวิเคราะห์จากแบบจำลองโดยวิธีสมการถดถอยพหุคูณ (multiple linear-
 regression) และประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (ordinary least squares) เพื่อให้ได้มาซึ่ง
 แบบจำลองเชิงเส้นตรงของความสัมพันธ์ ตัวแปรต่าง ๆ

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ลักษณะส่วนบุคคลผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย
 (ร้อยละ 72.64) อายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 50 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 53.77) การศึกษาในระดับประถม
 ศึกษา (ร้อยละ 48.11) มีอาชีพปัจจุบันเป็นเกษตรกร (ร้อยละ 97.17) และภาวะทางเศรษฐกิจพบว่า
 สมาชิกมีขนาดของฟาร์มเฉลี่ยครัวเรือนละ 8 ไร่ รายได้ทั้งหมดเฉลี่ยครัวเรือนละ 46,180.73 บาท

ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเฉลี่ย 39,175.14 บาทต่อครัวเรือน รายได้สุทธิเฉลี่ย 7,005.59 บาทต่อครัวเรือน และพบว่าสมาชิกมีหนี้สินหลายแห่งนอกเหนือจากสหกรณ์ (ร้อยละ 48)

ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ พบว่ามี 6 ปัจจัยที่สำคัญ คือ รายได้ทั้งหมดในครัวเรือน (X_1) ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในครัวเรือน (X_2) การมีหนี้สินหลายแห่ง (X_3) ปริมาณสินเชื่อที่สหกรณ์อนุมัติให้แก่สมาชิก (X_4) ประเภทของหลักประกันสินเชื่อ (X_5) และขนาดของฟาร์ม (X_6) เรียงตามลำดับ ซึ่งทำให้สมาชิกสหกรณ์ไม่สามารถชำระหนี้สินได้ตามกำหนด จึงทำให้มีหนี้ค้างชำระจำนวนมาก

สำหรับปัญหาและอุปสรรค พบว่า การค้างชำระหนี้ของสมาชิกนั้น เป็นผลมาจากสมาชิกมีหนี้หลายแห่งหรือกู้เงินจากสหกรณ์หลายสัญญา มีรายได้น้อยไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย ขนาดของฟาร์มมีขนาดเล็ก ปริมาณสินเชื่อที่สหกรณ์อนุมัติจะมากตามประเภทและมูลค่าของหลักประกัน ปริมาณหนี้ค้างชำระก็จะมีมากขึ้น แนวทางในการแก้ปัญหา คือ สหกรณ์ควรส่งเสริมสมาชิกให้มีรายได้เสริมเพิ่มขึ้น เช่น การแปรรูปสินค้าเกษตร ส่งเสริมการปลูกพืชครบวงจร ส่งเสริมให้พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร โดยประสานกับภาคเอกชนรับซื้อผลผลิตในราคาประกัน ให้ความรู้ทางด้านวิชาการในผลิตแก่สมาชิก พัฒนาเทคโนโลยี แนะนำการวางแผนใช้จ่ายเงิน ตลอดจนควบคุมต้นทุนการผลิต พร้อมทั้งขอความร่วมมือกับแหล่งเงินกู้อื่นในการพิจารณาอนุมัติเงินกู้ และปริมาณสินเชื่อที่สหกรณ์อนุมัติ โดยพิจารณาว่าสมาชิกมีหนี้สินเดิมกับสหกรณ์แล้วจำนวนเท่าใด ถ้าอนุมัติเงินกู้เพิ่มเติมแล้วสมาชิกจะมีความสามารถชำระหนี้สินได้ตามกำหนดหรือไม่ ในส่วนของสมาชิกสหกรณ์ควรแนะนำให้สมาชิกพิจารณาถึงความจำเป็นและเหมาะสมในการใช้จ่ายเงินตามฐานะของตนเอง จึงจะทำให้มีความสามารถในการชำระหนี้สินสหกรณ์ได้

ABSTRACT

Abstract of thesis submitted to the Graduate School Project of Maejo University in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Science in Cooperative Economics

**FACTORS AFFECTING LOAN REPAYMENT OF MEMBERS OF
LAMPANG AGRICULTURAL COOPERATIVE, LTD.,
MUANG DISTRICT, LAMPANG PROVINCE**

By

KETMANEE RONGMA

NOVEMBER 2001

Chairman: Dr. Ratana Pothisuwan
Department/ Faculty: Department of Agricultural Economics and Cooperatives,
Faculty of Agricultural Business

The objectives of this research were to study: 1) factors affecting loan repayment of members of Lampang Agricultural Cooperative, Ltd. and 2) their loan repayment problems and obstacles.

The data were collected by means of questionnaires from 106 members, sampled by the stratified random sampling method from those in arrears with repayment to the cooperative. The collected data were analysed by using the SPSS program and descriptive statistics to find out frequency, percentage and arithmetic mean. Factors affecting loan repayment were analysed by using multiple linear regression and ordinary least squares to find out relationships of variables.

The findings revealed that most of the respondents were male (72.64%), 50 years of age or over (53.77%), had finished a primary school (48.11%) and were farmers (97.17%). Their average farm size was 8 rai/household; average total household income, 46,180.73 baht; average total household expense, 39,175.14 baht; and average net income, 7,005.59 baht. members had other debts, apart from those with the cooperative (48%).

Six important factors affecting the members' loan repayment were total household income (X_4), total household expense (X_5), other debts (X_6), approved amounts of loans (X_7), types of loan guarantee (X_8), and farm size (X_3).

In the aspects of problems and obstacles, the findings showed that the members' arrears resulted from having many sources of debt and many debt contracts, low income, small farm size, and a large approved amount of loan. To alleviate the problems, the cooperative should help the members to gain more income e.g. by encouraging agricultural produce processing, complete cycle farming system, and agricultural product quality improvement. The cooperative should coordinate with private sectors in purchasing the produce, guaranteeing the price, and giving the members knowledge of production technology and planning and controlling production cost. The members should consider how to manage their expenditure. The cooperative should cooperate with other sources of loan in considering amounts of loans to provide to the members as well as their repayment ability.